ส่วนที่สอง ครอบครัว

รับรองบุตรเมื่อมารดาไม่ยินยอม: การขอคำพิพากษาของศาลตามมาตรา 1548 วรรคสาม

มารดาไม่ยินยอม หรือเด็กยังเล็กเกินกว่าจะให้ความยินยอมได้ บิดาจดทะเบียนรับรองบุตรที่สำนักทะเบียนไม่ได้ แต่ขอคำพิพากษาของศาลได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคสาม เมื่อศาลพิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ นายทะเบียนต้องจดทะเบียนให้ตามวรรคสี่

ปรับปรุงล่าสุด 22 พฤศจิกายน 2569 · ผู้รับผิดชอบเนื้อหา เอกสยาม ชัยศร ที่ปรึกษากฎหมาย

> เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะกรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ https://eksiamfamilylaw.com/family/child-legitimation/court/

สาระสำคัญ

- ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอไม่ใช่บิดา ไม่ให้ความยินยอม หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคสาม กำหนดว่าการจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล
- คดีนี้เป็นคดีครอบครัว อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา 10 (3) แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และถ้าเป็นคดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ต้องผ่านการไกล่เกลี่ยตามมาตรา 148 ก่อนเริ่มพิจารณา
- ศาลสั่งให้ตรวจสารพันธุกรรมได้ตามมาตรา 160 ฝ่ายที่ปฏิเสธโดยไม่มีเหตุอันสมควร ถูกสันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงที่ต้องการให้ตรวจพิสูจน์เป็นผลร้ายแก่ตน
- เมื่อเด็กยังไร้เดียงสาให้ความยินยอมไม่ได้ การแจ้งของนายทะเบียนไม่เกิดประโยชน์ บิดายื่นคำร้องขอต่อศาลได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5982/2551) และเมื่อมารดาปฏิเสธชัดแจ้งด้วย บิดาฟ้องได้โดยไม่ต้องกลับไปยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนอีก (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13745/2553)
- คำขอต้องขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ขอจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรตามมาตรา 1548 มิใช่ขอให้พิพากษาว่าตนเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมาย ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5660/2559 และที่ 3785/2565
- เหตุคัดค้านของมารดาต้องเป็นเหตุอันสมควร ศาลชั่งโดยถือประโยชน์ของเด็กตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5020/2561 และพิจารณาผู้ใช้อำนาจปกครองแยกต่างหาก

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

เหตุที่ต้องขอคำพิพากษาของศาลตามมาตรา 1548 วรรคสาม

เมื่อการจดทะเบียนโดยความยินยอมทำไม่ได้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคสาม ให้บิดานำคดีไปสู่ศาลเพื่อขอคำพิพากษาให้จดทะเบียนเด็กเป็นบุตร คดีนี้เป็นคดีครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 จึงอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา 10 (3)

เรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจดทะเบียนรับรองบุตร เงื่อนไขความยินยอมและขั้นตอนที่สำนักทะเบียนอยู่ในหน้าการจดทะเบียนรับรองบุตรที่สำนักทะเบียน ส่วนอำนาจปกครองและผลของการจดทะเบียนอยู่ในหน้าผลของการจดทะเบียนรับรองบุตร

ตัวบทมาตรา 1548 ทั้งมาตรามีสี่วรรค วรรคหนึ่งและวรรคสามเป็นแกนของเรื่อง[1]

> ตัวบท · ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๘
>
> บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้**ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก**
>
> ในกรณีที่เด็กและมารดาเด็กไม่ได้มาให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียนให้นายทะเบียนแจ้งการขอจดทะเบียนของบิดาไปยังเด็กและมารดาเด็ก ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กไม่คัดค้านหรือไม่ให้ความยินยอมภายในหกสิบวันนับแต่การแจ้งนั้นถึงเด็กหรือมารดาเด็ก ให้สันนิษฐานว่าเด็กหรือมารดาเด็กไม่ให้ความยินยอม ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กอยู่นอกประเทศไทยให้ขยายเวลานั้นเป็นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
>
> ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอม หรือ**ไม่อาจให้ความยินยอมได้** การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตร**ต้องมีคำพิพากษาของศาล**
>
> เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้

เหตุที่ต้องไปศาลตามมาตรา 1548 วรรคสาม มีสามเหตุซึ่งมีลักษณะต่างกัน เหตุแรกคือการคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา ซึ่งเป็นข้อพิพาทเรื่องข้อเท็จจริงทางสายโลหิต เหตุที่สองคือการไม่ให้ความยินยอมโดยไม่ได้โต้แย้งความเป็นบิดา เหตุที่สามคือการไม่อาจให้ความยินยอมได้ ซึ่งอาจไม่มีผู้ใดโต้แย้งผู้ขอ แต่กฎหมายยังต้องการให้ศาลตรวจสอบแทนความยินยอมที่ขาดไป กรณีเด็กเล็กที่มารดาเต็มใจให้บิดารับรองจึงยังต้องผ่านศาล

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

ศาลเยาวชนและครอบครัวและการไกล่เกลี่ยก่อนพิจารณา

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 นิยาม “คดีครอบครัว” ว่าเป็นคดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับครอบครัว และมาตรา 10 (3) ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว[2][3] ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว มาตรา 12 ห้ามศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณา[4] คดีครอบครัวที่มีข้อพิพาทต้องผ่านการไกล่เกลี่ยโดยผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวก่อนเริ่มพิจารณาตามมาตรา 148 ซึ่งเปิดโอกาสให้มารดาที่เคยปฏิเสธกลับมาให้ความยินยอมได้โดยไม่ต้องสืบพยานจนจบ[5]

การพิสูจน์ความเป็นบิดาและผลของการปฏิเสธการตรวจสารพันธุกรรม

เมื่อเด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอไม่ใช่บิดา ประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยตามถ้อยคำของมาตรา 1548 วรรคสาม คือผู้ขอเป็นบิดาของเด็กหรือไม่ พยานหลักฐานที่ใช้ได้มีทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และผลตรวจทางวิทยาศาสตร์ มาตรา 160 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไปให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง หรือสารพันธุกรรม เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นข้อพิพาทที่สำคัญแห่งคดี โดยถือเป็นสิทธิของบุคคลนั้นที่จะยินยอมหรือไม่ก็ได้ และผู้เยาว์อายุยังไม่ครบ 15 ปีบริบูรณ์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมด้วย แต่วรรคสามวางผลของการปฏิเสธไว้ว่า[6]

> **ตัวบท · พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๖๐**
>
> เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในระหว่างการพิจารณาคดีเมื่อคู่ความฝ่ายใดร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไปให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลเห็นสมควร ตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นข้อพิพาทที่สำคัญแห่งคดี ทั้งนี้ ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ และจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของบุคคลนั้น ทั้งนี้ ถือเป็นสิทธิของคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นที่จะยินยอมหรือไม่ก็ได้
>
> ในกรณีผู้เยาว์อายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ก่อนที่แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญจะเก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง หรือสารพันธุกรรมของผู้เยาว์เพื่อใช้ในการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์นั้นด้วย

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

> หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องปัดขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ให้ความยินยอมให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี **โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงที่ต้องการให้ตรวจพิสูจน์เป็นผลร้ายแก่คู่ความฝ่ายนั้น**
>
> ให้แพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลสั่งตามมาตรานี้ ได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

บทบัญญัตินี้ไม่บังคับให้ผู้ใดต้องยอมให้เก็บสารพันธุกรรม แต่ทำให้ฝ่ายที่ปฏิเสธโดยไม่มีเหตุอันสมควรต้องรับผลของข้อสันนิษฐานตามมาตรา 160 วรรคสาม มารดาที่คัดค้านว่าผู้ขอไม่ใช่บิดาแต่ไม่ยอมให้ตรวจ หรือชายที่ถูกฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรแต่ไม่ยอมให้ตรวจ ย่อมเสี่ยงต่อข้อสันนิษฐานที่เป็นผลร้ายแก่ตน ข้อสันนิษฐานนี้เป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นซึ่งคู่ความนำสืบหักล้างได้

อำนาจฟ้องเมื่อมารดาปฏิเสธชัดแจ้งหรือเด็กยังไร้เดียงสา

ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวอธิบายเจตนารมณ์ของมาตรา 1548 ไว้ว่า การที่กฎหมายต้องการความยินยอมของเด็กและมารดา มีความมุ่งหมายคุ้มครองสิทธิที่เด็กจะพึงได้รับจากบิดา และความยินยอมเป็นเรื่องเฉพาะตัว แต่กฎหมายบังคับให้ต้องได้รับความยินยอมก็ต่อเมื่อเด็กและมารดาอยู่ในฐานะที่จะให้ความยินยอมได้ ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13745/2553 บิดาไปติดต่อสำนักงานเขตเพื่อจดทะเบียนรับเด็กอายุ 7 ปี เจ้าพนักงานแจ้งว่าต้องได้รับความยินยอมก่อน และมารดามีหนังสือตอบปฏิเสธ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเมื่อเด็กยังไร้เดียงสาและมารดาปฏิเสธชัดแจ้งแล้ว การให้บิดากลับไปยื่นคำร้องเป็นหนังสือเพื่อให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งตามวรรคสองอีก ย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ถือว่าบิดาถูกโต้แย้งสิทธิและมีอำนาจฟ้องแล้ว

> คำวินิจฉัยของศาล · คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13745/2553[7]
>
> บิดาไปติดต่อสำนักงานเขตเพื่อจดทะเบียนรับเด็กอายุ 7 ปีเป็นบุตร เจ้าพนักงานแจ้งว่าต้องได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาก่อน ทนายความของบิดามีหนังสือถึงมารดา มารดาตอบปฏิเสธ ศาลชั้นต้นยกฟ้องว่ายังไม่ถูกโต้แย้งสิทธิ ศาลฎีกากลับว่า เมื่อมารดาปฏิเสธและเด็กอยู่ในวัยไร้เดียงสาไม่สามารถให้ความยินยอม การให้บิดาไปยื่นคำร้องเป็นหนังสือเพื่อให้นายทะเบียนมีหนังสือถึงเด็กและมารดาตามมาตรา 1548 วรรคสอง ย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ถือว่าบิดาถูกโต้แย้งสิทธิและมีอำนาจฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ในประเด็นต่อมา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการคัดค้านต้องคัดค้านว่าเด็กไม่ใช่บุตรของบิดา เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าเด็กเป็นบุตรของบิดา ศาลฎีกาจึงพิพากษากลับให้บิดาจดทะเบียนว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

> “มีความมุ่งหมายจะคุ้มครองสิทธิที่เด็กจะพึงได้รับจากผู้เป็นบิดาอันเป็นเรื่องประโยชน์ของเด็กและการให้ความยินยอมดังกล่าวเป็นเรื่องเฉพาะตัว”

ทำนองเดียวกัน ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5982/2551 เด็กอายุ 3 ปีเศษ นายทะเบียนแจ้งบิดาว่ารับจดทะเบียนไม่ได้โดยไม่ได้มีหนังสือสอบถามไปยังมารดาและเด็กก่อน ศาลฎีกาเห็นว่าเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478[8] แล้ว และบิดามีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาล[9] กรณีเด็กเล็กจึงไม่ต้องรอให้ครบ 60 วันตามวรรคสองก่อนไปศาล ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5020/2561 วินิจฉัยปัญหาอำนาจฟ้องทำนองเดียวกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13745/2553 ซึ่งให้เหตุผลด้วยว่าสิทธิของเด็กอันจะพึงได้รับต้องเนิ่นนานออกไป โดยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5020/2561 ระบุว่าสิทธินั้นคือสิทธิได้รับมรดกของเด็กอันจะพึงได้จากบิดาตามมาตรา 1627[10] ประกอบมาตรา 1629[1112]

คำขอท้ายคำฟ้องหรือคำร้อง และผลของคำพิพากษา

รูปแบบการเสนอคดีมีได้ทั้งคำฟ้องซึ่งมีมารดาและเด็กเป็นจำเลย ดังในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13745/2553 และที่ 5020/2561 และคำร้องขอซึ่งมารดาเข้ามาเป็นผู้คัดค้าน ดังในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5982/2551 และที่ 3785/2565 ข้อที่ต้องระวังคือผลที่ศาลพิพากษาได้ตามมาตรา 1548 คือให้ผู้ขอจดทะเบียนเด็กเป็นบุตร ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13745/2553 และที่ 5020/2561 บิดาขอให้ศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย และศาลพิพากษาให้บิดาจดทะเบียนว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการขอให้ศาลพิพากษาว่าตนเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมายนั้น ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5660/2559 วินิจฉัยว่าการฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรตามมาตรา 1547[13] และมาตรา 1555[14] เป็นสิทธิของฝ่ายเด็ก บุคคลที่อ้างว่าเป็นบิดาจะมาฟ้องเช่นนั้นไม่ได้ และคำพิพากษาว่าผู้ร้องเป็นบิดาไม่มีผลทำให้ผู้ร้องมีสถานะเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย[15] ส่วนในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3785/2565 ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าผู้เยาว์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ทั้งที่ผู้ร้องขอให้จดทะเบียน ศาลฎีกาเห็นว่าเป็นการพิพากษาเกินคำขอและขัดต่อมาตรา 1548 จึงแก้เป็นให้ผู้ร้องไปจดทะเบียนรับผู้เยาว์เป็นบุตร

> คำวินิจฉัยของศาล · คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3785/2565[16]
>
> บิดายื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับผู้เยาว์สามคนเป็นบุตร และขอรับผู้เยาว์ไปพักอาศัยอย่างน้อยเดือนละ 2 วัน มารดาคัดค้าน ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าผู้เยาว์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้อง ให้มารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแต่เพียงผู้เดียว และให้บิดาพบผู้เยาว์ได้ที่โรงเรียนในความดูแลของครู ศาลอุทธรณ์คดี

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

> ชำนัญพิเศษแก้ให้บิดารับผู้เยาว์ไปพักอาศัยเดือนละ 2 วัน ศาลฎีกาวินิจฉัยประเด็นตามฎีกาของมารดาว่า เมื่อชั่งพฤติการณ์ของบิดา คืออาการซึมเศร้าที่ไม่ได้รับการรักษาต่อเนื่องและพฤติกรรมก้าวร้าวที่ใช้ความรุนแรง ให้บิดาพบผู้เยาว์ได้ที่โรงเรียนในความดูแลของครูและติดต่อสื่อสารได้ตามความเหมาะสม แทนการรับไปพักอาศัย นอกจากนี้ เมื่อศาลเห็นว่าผู้ร้องเป็นบิดา ก็ชอบที่จะพิพากษาให้ผู้ร้องไปจดทะเบียนรับผู้เยาว์เป็นบุตรตามมาตรา 1548 การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าผู้เยาว์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้องเป็นการพิพากษาเกินคำขอและขัดต่อบทบัญญัติ ศาลฎีกาแก้ให้ถูกต้องเองได้เพราะเป็นปัญหาความสงบเรียบร้อย โดยคงให้มารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแต่เพียงผู้เดียว
>
> "เมื่อศาลชั้นต้นเห็นว่า ผู้ร้องเป็นบิดาของผู้เยาว์ทั้งสาม ก็ชอบที่จะพิพากษาให้ผู้ร้องไปจดทะเบียนรับผู้เยาว์ทั้งสามเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1548"

เมื่อศาลพิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ มาตรา 1548 วรรคสี่ กำหนดให้บิดานำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้ คำพิพากษาจึงเข้ามาแทนที่ความยินยอมที่ขาดไป ส่วนการจดทะเบียนยังเป็นขั้นตอนที่บิดาต้องไปดำเนินการเอง

เหตุคัดค้านของมารดาและประโยชน์ของเด็ก

ศาลพิจารณาประโยชน์ของเด็กเมื่อชั่งเหตุคัดค้านของมารดา เมื่อเด็กไร้เดียงสาและมารดาไม่ให้ความยินยอม คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5020/2561 วางประเด็นว่าศาลต้องพิจารณาเพียงว่าการไม่ให้ความยินยอมของมารดามีเหตุอันสมควรหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาว่าสมควรให้จดทะเบียนหรือไม่ ในคดีนั้นมารดาอ้างว่าบิดาทอดทิ้งมารดาและบุตร และมีหญิงอื่น ศาลฎีกาเห็นว่าเหตุทอดทิ้งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต และมารดาเองแถลงว่าบิดามาเยี่ยมบุตรและให้เงินครั้งละ 10,000 บาทถึง 30,000 บาท ส่วนเหตุเรื่องหญิงอื่นมิใช่เหตุอันควรที่ยกขึ้นไม่ให้ความยินยอม เพราะแม้ไม่จดทะเบียน เด็กก็ไม่อาจปฏิเสธสภาพของความเป็นบิดากับบุตรโดยสายเลือด เมื่อพิจารณาต่อว่าเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น บิดามารดาโดยกำเนิดจึงหมดอำนาจปกครองตามมาตรา 1598/28 วรรคหนึ่งอยู่เช่นเดิม[17] และขณะศาลฎีกาพิจารณาเด็กอายุ 12 ปีเศษแล้ว ศาลฎีกาเห็นว่าการให้บิดาจดทะเบียนให้ตรงกับความเป็นจริงของสายเลือดเป็นประโยชน์สูงสุดของเด็ก

> คำวินิจฉัยของศาล · คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5020/2561[18]
>
> บิดาฟ้องมารดาและเด็กอายุ 7 ปีเศษ ขอให้พิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดา และให้มารดากับเด็กไปให้ความยินยอมต่อนายทะเบียน หากไม่ไปให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา ศาลชั้นต้นพิพากษาให้บิดาจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตร และยกคำขอให้มารดากับเด็กไปให้ความยินยอม

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

> เพราะเมื่อบิดานำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียน นายทะเบียนต้องจดทะเบียนให้ตามมาตรา 1548 วรรคสี่ ศาลฎีกาวินิจฉัยประการแรกว่า บิดาเคยฟ้องขอให้มารดาและเด็กไปให้ความยินยอมมาก่อนและมารดากับเด็กคัดค้าน เมื่อเด็กยังไร้เดียงสาไม่สามารถให้ความยินยอมได้และมารดาปฏิเสธชัดแจ้ง การให้บิดากลับไปยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอีกย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งสิทธิรับมรดกของเด็กตามมาตรา 1627 ประกอบมาตรา 1629 อาจต้องเนิ่นนานออกไป ถือว่าบิดาถูกโต้แย้งสิทธิและมีอำนาจฟ้อง ประการสุดท้าย เหตุที่มารดาอ้างว่าบิดาทอดทิ้งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต และมารดาเองแถลงว่าบิดามาเยี่ยมบุตรและให้เงินครั้งละ 10,000 บาทถึง 30,000 บาท ส่วนเหตุที่บิดามีหญิงอื่นมิใช่เหตุอันควรที่ยกขึ้นไม่ให้ความยินยอม เพราะแม้ไม่จดทะเบียน เด็กก็ไม่อาจปฏิเสธสภาพของความเป็นบิดากับบุตรโดยสายเลือด และเมื่อเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น บิดามารดาโดยกำเนิดหมดอำนาจปกครองตามมาตรา 1598/28 วรรคหนึ่งอยู่เช่นเดิม ขณะศาลฎีกาพิจารณาเด็กอายุ 12 ปีเศษแล้ว การให้บิดาจดทะเบียนให้ตรงกับความเป็นจริงของสายเลือดจึงเป็นประโยชน์สูงสุดของเด็ก ศาลฎีกาพิพากษายืน
>
> “คดีจึงมีปัญหาพิจารณาวินิจฉัยเพียงว่าการไม่ให้ความยินยอมของจำเลยที่ 1 ผู้เป็นมารดามีเหตุอันสมควรหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาว่าสมควรให้โจทก์จดทะเบียนเด็กเป็นบุตรหรือไม่”

ประโยชน์ของเด็กยังเป็นเกณฑ์ในเรื่องอำนาจปกครองด้วย ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3785/2565 ศาลชั้นต้นให้มารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งคงอยู่ในคำพิพากษาศาลฎีกา ส่วนประเด็นการพบบุตร ศาลฎีกาชั่งพฤติการณ์ของบิดาแล้วให้บิดาพบผู้เยาว์ได้ที่โรงเรียนในความดูแลของครู แทนการรับไปพักอาศัยเดือนละ 2 วันตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ[19] ข้อสังเกตของผู้เขียนคือการแยกเรื่องอำนาจปกครองและการพบบุตรออกจากเรื่องการจดทะเบียนสอดคล้องกับโครงสร้างของมาตรา 1549[20] และมาตรา 1551[21] ดังอธิบายในหน้าผลของการจดทะเบียนรับรองบุตร

กฎหมายเปรียบเทียบ: คำพิพากษาศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป คดี Różański v. Poland

คำพิพากษาศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป คดี Różański v. Poland (คำร้องเลขที่ 55339/00 คำพิพากษาวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 2006 ถึงที่สุดวันที่ 18 สิงหาคม ค.ศ. 2006) มีข้อเท็จจริงใกล้กับกรณีมารดาไม่ยินยอมตามมาตรา 1548 ผู้ร้องอยู่กินกับ B.F. ระหว่าง ค.ศ. 1990 ถึง 1994 และมีบุตรชายที่เกิดใน ค.ศ. 1992 เมื่อความสัมพันธ์สิ้นสุดลง ผู้ร้องพยายามให้กฎหมายรับรองความเป็นบิดาของตน แต่กฎหมายโปแลนด์ขณะนั้นกำหนดให้การรับรองบุตรผู้เยาว์ต้องได้รับความเห็นชอบของมารดา และให้เฉพาะมารดา เด็ก หรือพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีพิสูจน์ความเป็นบิดา ชายที่อ้างว่าเป็นบิดาทางสายโลหิตไม่มีอำนาจฟ้องเอง ผู้ร้องขอให้ศาลตั้งผู้ปกครองเฉพาะคดีเพื่อฟ้องแทนเด็ก และขอให้พนักงาน

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

อัยการฟ้อง แต่ทั้งสองวิธีขึ้นกับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และไม่บรรลุผล ต่อมาใน ค.ศ. 1996 คู่ครองใหม่ของมารดารับรองเด็กเป็นบุตรโดยมารดายินยอม หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ปฏิเสธคำขอของผู้ร้องโดยอ้างเพียงว่าเด็กมีบิดาตามกฎหมายแล้ว ศาลวินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากห้าต่อสองว่ามีการละเมิดสิทธิที่จะได้รับความเคารพในชีวิตครอบครัวตามข้อ 8 ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยให้เหตุผลรวมสามข้อในย่อหน้าที่ 79 ของคำพิพากษา คือ ไม่มีกระบวนการใดที่ผู้ร้องเข้าถึงได้โดยตรงเพื่อให้กฎหมายรับรองความเป็นบิดา ไม่มีแนวทางกำกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจอย่างผิวเผินโดยไม่ตรวจข้อเท็จจริงของเด็ก มารดา และผู้ร้อง ศาลให้รัฐชดใช้ค่าเสียหายที่มิใช่ตัวเงิน 8,000 ยูโร คำพิพากษายังบันทึกไว้ว่าศาลรัฐธรรมนูญโปแลนด์วินิจฉัยเมื่อ ค.ศ. 2003 ว่าการกำหนดให้ต้องมีความยินยอมของมารดานั้นมีเหตุผลรองรับ เพราะคุ้มครองมารดาจากการถูกรบกวนโดยชายที่อ้างตนเป็นบิดา แต่การที่ชายผู้นั้นไม่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลเลยขัดต่อรัฐธรรมนูญ

เมื่อเทียบกับกฎหมายไทย มาตรา 1548 วรรคสาม ให้บิดานำคดีไปสู่ศาลได้เองเมื่อมารดาไม่ให้ความยินยอม ข้อสังเกตของผู้เขียนคือกฎหมายไทยมีกระบวนการที่บิดาเข้าถึงได้โดยตรง ซึ่งเป็นสิ่งที่ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปเห็นว่าขาดไปในคดี Różański

นิติเศรษฐศาสตร์: ฝ่ายที่ต้องนำคดีไปสู่ศาลตามมาตรา 1548 วรรคสองและวรรคสาม

ข้อสันนิษฐานในมาตรา 1548 วรรคสอง ที่ให้ความเงียบเท่ากับการไม่ให้ความยินยอม เป็นการเลือกว่าฝ่ายใดต้องรับภาระต้นทุนธุรกรรม (transaction cost คือค่าใช้จ่ายและเวลาที่ต้องเสียเพื่อให้ได้มาซึ่งผลทางกฎหมาย) วรรคสามจึงให้บิดาเป็นฝ่ายนำคดีไปสู่ศาล แทนที่จะให้มารดาหรือเด็กเป็นฝ่ายต้องคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด การจัดภาระเช่นนี้ป้องกันการได้สถานะมาโดยอาศัยการที่อีกฝ่ายไม่ได้รับหนังสือหรือไม่เข้าใจผลของหนังสือ ซึ่งเป็นปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล (information asymmetry คือภาวะที่คู่กรณีรู้ข้อเท็จจริงไม่เท่ากัน) แต่ในกรณีที่บิดามารดาเห็นพ้องกันและเด็กยังเล็ก ต้นทุนของการไปศาลตกแก่ครอบครัวโดยไม่มีข้อพิพาทให้ศาลชี้ขาด ผู้เขียนเห็นว่าประโยชน์ที่ได้กลับมาคือการที่ศาลตรวจความเป็นบิดาแทนเด็กซึ่งยังพูดแทนตนเองไม่ได้ ส่วนมาตรา 160 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ลดต้นทุนการพิสูจน์ลงอีกชั้นหนึ่ง เพราะข้อสันนิษฐานที่เป็นผลร้ายแก่ฝ่ายที่ไม่ยอมให้ตรวจโดยไม่มีเหตุอันสมควร จูงใจให้ฝ่ายที่ถือข้อมูลยอมเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อศาล

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

คำถามที่พบบ่อยเรื่องรับรองบุตรเมื่อมารดาไม่ยินยอม

คำถามที่พบบ่อยในหัวข้อนี้เกี่ยวกับการขอคำพิพากษาของศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 วรรคสาม ได้แก่ ความยินยอมของมารดาและของเด็ก ศาลที่มีอำนาจ การตรวจสาร พันธุกรรม คำขอท้ายคำฟ้อง และเหตุคัดค้านของมารดา

มารดาไม่ยินยอม จดทะเบียนรับรองบุตรได้หรือไม่

จดทะเบียนที่สำนักทะเบียนไม่ได้ เพราะมาตรา 1548 วรรคหนึ่ง ต้องการความยินยอมของทั้งเด็กและมารดาเด็ก แต่บิดานำคดีไปสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ตามมาตรา 1548 วรรคสาม เมื่อศาลพิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ นายทะเบียนต้องจดทะเบียนให้ตามวรรคสี่ กรณีมารดาเพียงไม่ตอบหนังสือของนายทะเบียนภายใน 60 วัน หรือ 180 วันเมื่ออยู่นอกประเทศไทย กฎหมายสันนิษฐานว่าไม่ให้ความยินยอม และต้องไปศาลเช่นกัน ศาลฎีกาถือว่าเมื่อมารดาปฏิเสธชัดแจ้งและเด็กยังไร้เดียงสา บิดาฟ้องได้โดยไม่ต้องรอหนังสือแจ้งของนายทะเบียน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13745/2553 และ ที่ 5020/2561)

เด็กยังเล็ก ให้ความยินยอมเองไม่ได้ ต้องทำอย่างไร

ต้องขอคำพิพากษาของศาล มาตรา 1548 วรรคสาม กำหนดว่าเมื่อเด็กหรือมารดาเด็กไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล กฎหมายไม่ได้กำหนดอายุขั้นต่ำเป็นตัวเลข และมารดาให้ความยินยอมแทนเด็กไม่ได้ เพราะมาตรา 1548 วรรคหนึ่ง กำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก ซึ่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5982/2551 อธิบายว่าเป็นความยินยอมเฉพาะตัวของเด็ก ในคดีนั้นเด็กอายุ 3 ปีเศษยังไร้เดียงสาไม่สามารถให้ความยินยอมได้ และศาลฎีกาเห็นว่าบิดามีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาล อีกแนวทางหนึ่งคือบิดามารดาจดทะเบียนสมรสกัน ซึ่งทำให้เด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 1547 โดยไม่ต้องอาศัยความยินยอมของเด็ก

ขอให้ศาลพิพากษาให้จดทะเบียนรับรองบุตร ยื่นที่ศาลใด

ยื่นต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เพราะคดีขอคำพิพากษาตามมาตรา 1548 วรรคสาม เป็นคดีครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และมาตรา 10 (3) ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว มาตรา 12 ห้ามศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณา

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

มารดาไม่ยอมให้ตรวจสารพันธุกรรม (DNA) ศาลทำอย่างไร

มาตรา 160 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไปให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง หรือสารพันธุกรรม คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องยินยอมหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอม หรือกระทำการป้องปัดขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ให้ความยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงที่ต้องการให้ตรวจพิสูจน์เป็นผลร้ายแก่คู่ความฝ่ายนั้น ข้อสันนิษฐานนี้เป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นซึ่งคู่ความนำสืบหักล้างได้

บิดาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่าตนเป็นบิดาของเด็กได้หรือไม่

ไม่ได้ คำขอต้องเป็นการขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ขอจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรตามมาตรา 1548 ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5660/2559 วินิจฉัยว่าการฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรตามมาตรา 1547 และมาตรา 1555 เป็นสิทธิของฝ่ายเด็ก และในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3785/2565 ศาลฎีกาแก้คำพิพากษาที่ว่าผู้เยาว์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย เป็นให้ผู้ร้องไปจดทะเบียนรับผู้เยาว์เป็นบุตร

เหตุคัดค้านใดของมารดาที่ศาลฎีกาถือว่าไม่มีเหตุอันสมควร

ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5020/2561 มารดาอ้างว่าบิดาทอดทิ้งมารดาและบุตร และมีหญิงอื่น ศาลฎีกาเห็นว่าเหตุทอดทิ้งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต และมารดาเองแถลงว่าบิดามาเยี่ยมบุตรและให้เงินครั้งละ 10,000 บาทถึง 30,000 บาท ส่วนเหตุเรื่องหญิงอื่นมิใช่เหตุอันควรที่ยกขึ้นไม่ให้ความยินยอม เพราะแม้ไม่จดทะเบียน เด็กก็ไม่อาจปฏิเสธสภาพของความเป็นบิดากับบุตรโดยสายเลือด ศาลฎีกาจึงเห็นว่าการให้บิดาจดทะเบียนให้ตรงกับความเป็นจริงของสายเลือดเป็นประโยชน์สูงสุดของเด็ก ซึ่งในคดีนั้นเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นและมีอายุ 12 ปีเศษแล้วขณะศาลฎีกาพิจารณา ส่วนผู้ใช้อำนาจปกครองนั้นศาลพิจารณาแยกต่างหาก ดังในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3785/2565 ซึ่งให้บิดาจดทะเบียนรับผู้เยาว์เป็นบุตรโดยให้มารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแต่เพียงผู้เดียว

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

แหล่งอ้างอิงต่างประเทศ

คำพิพากษาต่างประเทศในหน้านี้สำนักงานเปิดอ่านจากเว็บไซต์ทางการ คือ HUDOC ของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป เมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 ข้อความภาษาไทยข้างต้นเป็นการสรุปความของสำนักงาน ไม่ใช่คำแปลทางการ และไม่ใช่การตีความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548 ด้วยกฎหมายต่างประเทศ

1. European Court of Human Rights (First Section) (ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป แผนกที่หนึ่ง), Różański v. Poland (คดี Różański กับโปแลนด์), Application no. 55339/00 (คำร้องเลขที่ 55339/00), Judgment of 18 May 2006 (คำพิพากษาวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 2006) (final 18 August 2006 คือคำพิพากษาถึงที่สุดวันที่ 18 สิงหาคม ค.ศ. 2006) ข้อเท็จจริงย่อหน้าที่ 9–35 กฎหมายภายในและคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญโปแลนด์ลงวันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 2003 (K 18/02) ย่อหน้าที่ 36–52 (สรุปเหตุผลของศาลรัฐธรรมนูญในย่อหน้าที่ 50) เหตุผลของศาลย่อหน้าที่ 60–80 ผลคำพิพากษาและค่าเสียหายย่อหน้าที่ 84 และบทปฏิบัติการ ที่มา: ฐานข้อมูล HUDOC https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-75423 เปิดอ่านคำพิพากษาฉบับเต็มเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 ผู้พิพากษา Garlicki และ Steiner มีความเห็นแย้ง

ข้อมูลอ้างอิงของหน้านี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1547, 1548, 1549, 1551, 1555, 1598/28, 1627, 1629
ใช้บังคับแล้ว ถ้อยคำตามฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติมที่ฐานข้อมูลแสดง ณ วันที่ตรวจ · ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา 4, 10, 12, 148, 160
ใช้บังคับแล้ว ถ้อยคำตามฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติมที่ฐานข้อมูลแสดง ณ วันที่ตรวจ · ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา 19
ใช้บังคับแล้ว ถ้อยคำตามฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติมที่ฐานข้อมูลแสดง ณ วันที่ตรวจ · ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

คำพิพากษาศาลฎีกา 13745/2553 · 5982/2551 · 5020/2561 · 5660/2559 · 3785/2565
เปิดอ่านบนระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา เมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

ถ้อยคำตัวบทฉบับเต็มและลิงก์แหล่งที่มาอยู่ในเชิงอรรถท้ายหน้า · ปรับปรุงหน้าเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

ข้อจำกัด: หน้านี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ผลของแต่ละคดีขึ้นกับข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และดุลพินิจของศาล ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายสำหรับคดีใดคดีหนึ่ง และไม่ใช่คำรับรองผลของคดี

ตัวบท ถ้อยคำกฎหมายคัดคำต่อคำ **คำวินิจฉัยของศาล** สาระของคำพิพากษาศาลฎีกา **ความเห็นของสำนักงาน** การวิเคราะห์ของผู้เขียน

เชิงอรรถและแหล่งที่มา

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๘ บัญญัติว่า “บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของเด็กและมารดาเด็ก ในกรณีที่เด็กและมารดาเด็กไม่ได้มาให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียนให้นายทะเบียนแจ้งการขอจดทะเบียนของบิดาไปยังเด็กและมารดาเด็ก ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กไม่คัดค้านหรือไม่ให้ความยินยอมภายในหกสิบวันนับแต่

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

การแจ้งนั้นถึงเด็กหรือมารดาเด็ก ให้สันนิษฐานว่าเด็กหรือมารดาเด็กไม่ให้ความยินยอม ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กอยู่นอกประเทศไทย ให้ขยายเวลานั้นเป็นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็กคัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอม หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล เมื่อศาลได้พิพากษาให้บิดาจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรได้ และบิดาได้นำคำพิพากษาไปขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนให้”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

2. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ““คดีครอบครัว” หมายความว่า คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับครอบครัว”

ที่มา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. (คัดเฉพาะบทนิยามคำว่า “คดีครอบครัว”) ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

3. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดี ดังต่อไปนี้ (๑) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด (๒) คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมาตามมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง (๓) คดีครอบครัว (๔) คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ (๕) คดีอื่นที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว”

ที่มา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

4. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการโอนคดีในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นใดในท้องที่นั้นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณาพิพากษา”

ที่มา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

5. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔๘ บัญญัติว่า “**คดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว เพื่อไกล่เกลี่ยให้คู่ความในคดีครอบครัวได้ประนีประนอมกัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการไกล่เกลี่ย และการรายงานผล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา** เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันในคดีครอบครัวศาลอาจมอบหมายให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ ทนายความของคู่ความ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่ศาลเห็นสมควร ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวที่ศาลตั้งตามวรรคหนึ่งก็ได้ และในคดีครอบครัวที่มีผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ศาลจะเรียกพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กมาร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วยก็ได้ เมื่อผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้วให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยประนีประนอมต่อศาล ในกรณีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมเป็นผลสำเร็จ ให้ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้นแล้วรายงานศาล หรือจะนัดหรือขอให้ศาลเรียกคู่ความมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันต่อหน้าศาลก็ได้ เมื่อศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

อันดีของประชาชน ให้ศาลพิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นหรือศาลจะยังไม่พิพากษาแต่กำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนเวลาให้คู่ความทดลองปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความก่อนก็ได้ โดยเฉพาะการใช้อำนาจปกครองหรือการอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ถ้าคดีครอบครัวนั้นผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียให้ศาลคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์เป็นสำคัญ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียและมิได้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์ ให้ศาลปฏิเสธการพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ที่มา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. วรรคที่เนื้อความอ้างพิมพ์ตัวหนา ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

6. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๖๐ บัญญัติว่า “**เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในระหว่างการพิจารณาคดีเมื่อคู่ความฝ่ายใดร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไปให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลเห็นสมควร ตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นข้อพิพาทที่สำคัญแห่งคดี ทั้งนี้ ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ และจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของบุคคลนั้น ทั้งนี้ ถือเป็นสิทธิของคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นที่จะยินยอมหรือไม่ก็ได้ ในกรณีผู้เยาว์อายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ก่อนที่แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญจะเก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง หรือสารพันธุกรรมของผู้เยาว์เพื่อใช้ในการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์นั้นด้วย หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องปัดขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ให้ความยินยอมให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงที่ต้องการให้ตรวจพิสูจน์เป็นผลร้ายแก่คู่ความฝ่ายนั้น** ให้แพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลสั่งตามมาตรานี้ ได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

ที่มา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. วรรคที่เนื้อความอ้างพิมพ์ตัวหนา ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

7. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13745/2553 (ป.พ.พ. มาตรา 1548). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “มีความมุ่งหมายจะคุ้มครองสิทธิที่เด็กจะพึงได้รับจากผู้เป็นบิดาอันเป็นเรื่องประโยชน์ของเด็กและการให้ความยินยอมดังกล่าวเป็นเรื่องเฉพาะตัว”

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: ศาลฎีกาวินิจฉัยทั้งปัญหาอำนาจฟ้อง และปัญหาว่าบิดามีสิทธิขอให้จดทะเบียนหรือไม่ โดยการคัดค้านต้องคัดค้านว่าเด็กไม่ใช่บุตรของบิดา เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าเด็กเป็นบุตรของบิดา ศาลฎีกาพิพากษากลับให้บิดาจดทะเบียนว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

8. พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๑๙ บัญญัติว่า “ในกรณีที่บิดามาขอจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ถ้าเด็กและมารดาเด็กอยู่ในฐานะให้ความยินยอมได้และได้มาให้ความยินยอมด้วยตนเองแล้วก็ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน ถ้าเด็กและมารดาเด็กคนหนึ่งคนใดหรือทั้งสองคนไม่มาให้ความยินยอมด้วยตนเอง ให้นายทะเบียนมีหนังสือสอบถามไปยังผู้ที่ไม่มาว่าจะให้ความยินยอมหรือไม่ เมื่อนายทะเบียนได้รับหนังสือแจ้งความยินยอมจากบุคคลดังกล่าวหรือบุคคลดังกล่าวได้มาให้ความยินยอมด้วยตนเองแล้ว ก็ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน แต่ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับแจ้งความยินยอมภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้นายทะเบียนแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบถึงเหตุที่ไม่อาจรับ

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

จดทะเบียนได้โดยไม่ชักช้า บิดาจะร้องขอให้นายทะเบียนไปจดทะเบียนนอกสำนักทะเบียนก็ได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ที่มา พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๑๘๗ ฉบับพิเศษ หน้า ๔๓ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๓ ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

9. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5982/2551 (ป.พ.พ. มาตรา 1548; พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 มาตรา 19 วรรคสอง). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้พิพากษาให้ผู้ร้องจดทะเบียนเด็กหญิง ป. เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้”

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: ข้อความที่ระบบแสดงเน้นปัญหาอำนาจยื่นคำร้อง ไม่แสดงเหตุผลส่วนที่ศาลชั่งข้อคัดค้านของมารดา อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

10. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๗ บัญญัติว่า “บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วและบุตรบุญธรรมนั้น ให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดาน เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

11. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๙ บัญญัติว่า “ทายาทโดยธรรมมีหกลำดับเท่านั้น และภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๖๓๐ วรรคสอง แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ (๑) ผู้สืบสันดาน (๒) บิดามารดา (๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน (๕) ปู่ ย่า ตา ยาย (๖) ลุง ป้า น้า อา คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรม ภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา ๑๖๓๕”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

12. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5020/2561 (ป.พ.พ. มาตรา 1548, 1627, 1629, 1598/28). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “คดีจึงมีปัญหาพิจารณาวินิจฉัยเพียงว่าการไม่ให้ความยินยอมของจำเลยที่ 1 ผู้เป็นมารดามีเหตุอันสมควรหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาว่าสมควรให้โจทก์จดทะเบียนเด็กเป็นบุตรหรือไม่”

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: ขณะศาลฎีกาพิจารณา เด็กอายุ 12 ปีเศษและเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นแล้ว อำนาจปกครองจึงอยู่กับผู้รับบุตรบุญธรรมตามมาตรา 1598/28 ไม่ว่าจะจดทะเบียนหรือไม่ อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

13. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๗ บัญญัติว่า “เด็กเกิดจากบิดามารดาที่มิได้สมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลังหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

14. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๕ บัญญัติว่า “ในคดีฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (๑) เมื่อมีการข่มขืนกระทำชำเราฉุดคร่า หรือหน่วงเหนี่ยวกักขังหญิงมารดาโดยมิชอบด้วยกฎหมายในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ (๒) เมื่อมีการลักพาหญิงมารดาไปในทางชู้สาวหรือมีการล่อลวงร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ (๓) เมื่อมีเอกสารของบิดาแสดงว่าเด็กนั้นเป็นบุตรของตน (๔) เมื่อปรากฏในทะเบียนคนเกิดว่าเด็กเป็นบุตรโดยมีหลักฐานว่าบิดาเป็นผู้แจ้งการเกิดหรือรู้เห็นยินยอมในการแจ้งนั้น (๕) เมื่อบิดามารดาได้อยู่กินด้วยกันอย่างเปิดเผยในระยะเวลาซึ่งหญิงมารดาอาจตั้งครรภ์ได้ (๖) เมื่อ

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

ได้มีการร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเด็กนั้นมิได้เป็นบุตรของชายอื่น (๗) เมื่อมีพฤติการณ์ที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตร พฤติการณ์ที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตรนั้น ให้พิจารณาข้อเท็จจริงที่แสดงความเกี่ยวข้องฉันบิดากับบุตรซึ่งปรากฏในระหว่างตัวเด็กกับครอบครัวที่เด็กอ้างว่าตนสังกัดอยู่ เช่น บิดาให้การศึกษา ให้ความอุปการะเลี้ยงดูหรือยอมให้เด็กนั้นใช้ชื่อสกุลของตนหรือโดยเหตุประการอื่น ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ถ้าปรากฏว่าชายไม่อาจเป็นบิดาของเด็กนั้นได้ ให้ยกฟ้องเสีย”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๑ ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

15. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5660/2559 (ป.พ.พ. มาตรา 1547, 1548, 1555; ป.วิ.พ. มาตรา 55). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “มิใช่กรณีที่ให้สิทธิแก่บุคคลที่อ้างว่าเป็นบิดาของเด็กมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตร”

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

16. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3785/2565 (ป.พ.พ. มาตรา 1548; ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5), 246, 252; พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2553 มาตรา 182/1 วรรคสอง). ข้อความในคำพิพากษาฉบับย่อ: “เมื่อศาลชั้นต้นเห็นว่า ผู้ร้องเป็นบิดาของผู้เยาว์ทั้งสาม ก็ชอบที่จะพิพากษาให้ผู้ร้องไปจดทะเบียนรับผู้เยาว์ทั้งสามเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1548”

ที่มา ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่งคำร้องและคำวินิจฉัยศาลฎีกา (ค้นด้วยเลขคำพิพากษา) เปิดอ่านเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569 · ข้อจำกัด: ข้อจำกัดเรื่องการพบบุตรเป็นดุลพินิจตามพฤติการณ์เฉพาะคดี อ่านจากข้อความที่ระบบสืบค้นแสดง ผลของคดีผูกกับข้อเท็จจริงเฉพาะเรื่อง

17. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๒๘ บัญญัติว่า “บุตรบุญธรรมย่อมมีฐานะอย่างเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรมนั้น แต่ไม่สูญสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวที่ได้กำเนิดมา ในกรณีเช่นนี้ ให้บิดามารดาโดยกำเนิดหมดอำนาจปกครองนับแต่วันเวลาที่เด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๒ หมวด ๒ แห่งบรรพนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

18. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5020/2561 อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ 12

19. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3785/2565 อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ 16

20. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔๙ บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนได้แจ้งการขอจดทะเบียนขอรับเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายไปยังเด็กและมารดาเด็กตามมาตรา ๑๕๔๘ แล้ว ไม่ว่าเด็กหรือมารดาเด็กจะคัดค้านการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๔๘ หรือไม่ ภายในกำหนดเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันแจ้งการขอจดทะเบียนถึงเด็กหรือมารดาเด็ก เด็กหรือมารดาเด็กอาจแจ้งให้นายทะเบียนจดบันทึกไว้ได้ว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่สมควร เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด เมื่อได้มีคำแจ้งของเด็กหรือมารดาเด็กดังกล่าวในวรรคหนึ่งแล้ว แม้จะได้มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๔๘ บิดาของเด็กก็ยังใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดตามที่เด็กหรือมารดาเด็กแจ้งว่าบิดาไม่สมควรเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองนั้นไม่ได้ จนกว่าศาลจะพิพากษาให้บิดาของเด็กใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด หรือกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือมารดาเด็กแจ้งต่อนายทะเบียนว่าผู้ขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรไม่สมควรใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดนั้นได้ล่วงพ้นไป โดยเด็กหรือมารดาเด็กมิได้ร้องขอต่อศาลให้พิพากษาว่าผู้ขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรไม่เป็นผู้สมควรใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด ในคดีที่ศาลพิพากษาว่าผู้ขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรเป็นผู้ไม่สมควรใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด ศาลจะพิพากษาในคดีเดียวกันนั้นให้ผู้ใดเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือเป็นผู้ปกครองเพื่อการปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้”

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

21. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๑ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าผู้ซึ่งขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรมิใช่บิดาของเด็ก เมื่อผู้ซึ่งขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรนำคดีไปสู่ศาลขอให้ศาลพิพากษาว่าผู้ขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรเป็นบิดาของเด็ก เด็กหรือมารดาเด็กจะขอให้ศาลพิพากษาในคดีเดียวกันนั้นก็ได้ว่า ผู้ขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรแม้จะเป็นบิดาของเด็กก็เป็นผู้ไม่สมควรใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด ในกรณีเช่นว่านี้ให้นำความในวรรคสามของมาตรา ๑๕๔๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ที่มา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับรวมแก้ไขเพิ่มเติม · ฐานข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (searchlaw.ocs.go.th) ฉบับปรับปรุงล่าสุด. ตรวจถ้อยคำเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2569

บริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด
เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105569142001
300/90 พรีเมียมเพลส ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์
เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 081 654 5922
contact@eksiamlegal.com | eksiamlegal.com

LINE WhatsApp WeChat